

Riksantikvarieämbetet
Riksantikvarien

Skogsstyrelsen
GD

Angående hänsyn till forn- och kulturlämningar i skogsbruket

Företrädare för skogsbruket i hela landet har tillsammans med representanter för Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och länsstyrelserna, under snart ett år, haft en konstruktiv dialog kring hur skadenivåerna på kultur- och fornlämningar ska kunna minska. Det råder stor samsyn om att det krävs gemensamma insatser för att komma till rätta med skadenivåerna. Tillsammans har gruppen identifierat ett antal förbättringsområden inklusive bidragit till att ny forskning påbörjats inom området.

Skogsbruket har tagit initiativ till branschgemensamma riktlinjer för hänsyn till forn- och kulturlämningar. Arbetet sker parallellt och i samverkan med målbildsarbetet, inom dialogen för god miljöhänsyn. De branschgemensamma riktlinjerna, som kommer att vara färdiga i början av 2016, blir ett viktigt verktyg för att minska skadenivåerna och höja kompetensnivån i hela skogsbrukskedjan.

Skogsbruket behöver förbättra sina rutiner och information måste följa med genom hela åtgärdskedjan från planering, utförande till efterföljande åtgärder i skogen. Uppgifter om kulturlämningar ska nå alla som berörs och återkoppling ska ske efter utfört arbete. Erfarenheter från norra Sverige visar att samverkan snabbt kan minska skadenivåerna.

För att det ska bli bra resultat i skogen och för att leva upp till våra gemensamma riktlinjer, anser skogsbruket att myndigheterna behöver förbättra sig inom följande områden:

- Digital information om lämningar med förbättrad kvalitet
- Myndighetssamverkan och utvecklade rutiner
- Utbildning för handläggare på myndigheterna

Digital information med förbättrad kvalitet

Uppgifter om lämningar finns spridda i många register och i olika format. I stora delar av landet är inventeringsläget bristfälligt, vilket i hög grad försvårar för skogsbruket. Kvaliteten på lägesangivelserna varierar. Det är ett problem då många fornlämningar är svåra att upptäcka i fält. Ett annat exempel är att Riksantikvarieämbetets fornminnesinformations-system, FMIS, inte är uppdaterat med en antikvarisk bedömning.

I samband med åtgärder i skogen identifieras kontinuerligt lämningar som inte finns med i registren. Myndigheterna behöver utveckla en möjlighet att rapportera in oregistrerade lämningar i någon typ av tipsfunktion. Det bör också ges möjlighet att rapportera in information om lämningar som är uppenbart felregistrerade i FMIS. Ansvaret för att nyupptäckta eller felregistrerade lämningar granskas, registreras och görs tillgängliga för skogsbruket behöver tydliggöras.

Myndighetssamverkan och utvecklade rutiner

Idag finns stora skillnader i rutiner och rådgivning mellan olika myndigheter och län. Det försvårar för skogsbruket, som ofta rör sig över länsgränserna och kan få olika besked från olika tjänstemän. Det finns effektiva och väl fungerande rutiner i delar av landet, medan skogsbruket upplever stora brister på andra håll. Skogsbruket har identifierat ett antal förbättringsområden:

- Likartad terminologi och hantering av skogsbruksåtgärder på de olika länsstyrelserna.
- Rimlig handläggningstid på länsstyrelserna (6 veckor).
- Alltid digitalt kartmaterial från länsstyrelserna för att underlätta informationsöverföring mellan olika verksamheter i skogsbruket.
- Skogsbrukets hänsynsinformation i kartorna till avverkningsanmälan ska alltid följa med i hanteringen mellan Skogsstyrelsen och länsstyrelserna.
- Vidareutveckling av den gemensamma inlämningsfunktionen för skogsägare för att underlätta kontakterna.
- Möjlighet till fältbesök tillsammans med länsstyrelsen för att hantera komplexa fornlämningar på rätt sätt.
- Förtroende för skogsbruket att efter säkerställd kompetens få hantera vissa enklare lämningstyper.

Utbildning för handläggare på myndigheterna

Behov av kompetenshöjning om kulturmiljövård inom skogsbruket har identifierats som en viktig åtgärd. På samma sätt behövs skogsbruksutbildning för handläggare inom kulturmiljövården som arbetar i anslutning till skogsbruket. Detta för att få förståelse för skogsbrukets förutsättningar och för att förbättra dialogen mellan skogsbruket och myndigheterna. En tvådagars utbildning tas nu fram och vår förhoppning är att denna möjlighet till kompetenshöjning kommer att nyttjas.

Med gemensamma krafter har vi goda möjligheter att klara hänsynen till kultur- och fornlämningar i skogen. Vi hoppas att myndigheterna vill hjälpa oss på den vägen.

Bakom denna skrivelse står Bergvik Skog, Billerud Korsnäs, Holmen, Mellanskog, Norra Skogsägarna, Norrskog, SCA, Skogssällskapet, SMF Skogsentreprenörerna, Stora Enso, Sveaskog, Prästlönetillgångar i Svenska kyrkan, Sydved, Södra.

Ansvarig för samordningen

Marie Larsson-Stern
Skogforsk